

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Факультет психології
Кафедра практичної психології та психодіагностики

Людмила Магдисюк, Богдана Патута

Методичні рекомендації до курсу
«ОСНОВИ ЗАГАЛЬНОЇ І МЕДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ»

Луцьк-2023

УДК 159.98:61(072)
М 12

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 6 від 15 лютого 2023 р.)*

Рецензенти:

Пастрик Т. В. – кандидат психологічних наук, ректор КЗВО «Волинський медичний інститут» Волинської обласної ради;

Мельник А. П. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та психодіагностики Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Магдисюк Л. І., Патута Б. В. Методичні рекомендації до курсу «Основи загальної та медичної психології» / Людмила Іванівна Магдисюк. Луцьк. 2023. 32 с.

У методичних рекомендаціях до курсу «Основи загальної та медичної психології» викладено мету вивчення дисципліни, загальні вимоги до підготовки студентів, представлений опис навчального курсу, тематичні огляди змістових модулів, плани лекційних, практичних занять, питання для самостійної та індивідуальної роботи, питання для підготовки до заліку, перелік літературних джерел та Інтернет-ресурсів, рекомендованих до опрацювання.

Методичні вказівки рекомендуються студентам факультету психології спеціальностей «Практична психологія» кваліфікаційного рівня «Бакалавр» та студентам спеціальності 223 Медсестринство Лікувальна справа.

УДК 159.98:61(072)

© ВНУ імені Лесі Українки, 2023

© Магдисюк Л. І., Патута Б. В. 2023

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. АНОТАЦІЯ КУРСУ	4
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
5. ПРОГРАМА ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ	10
6. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ	17
7. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ	19
8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ)	20
9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТРАТУРА	20
10. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК	21
11. ЗАСОБИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	23
12. СЛОВНИК ТЕРМІНІВ	26
13. ЛІТЕРАТУРА	28

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	Лікувальна справа
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Формат навчальної дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Денна
Рік навчання (семестр)	3 рік, 5 семестр
Обсяг навчальної дисципліни	2 кредити / 60 годин
Розподіл годин за видами занять	Лекційні заняття – 14 год. Практичні заняття – 26 год. Самостійна робота – 20 год.
Форма підсумкового контролю	Залік

2. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – вивчення основних психічних процеси в нормі та патології, сформувати знання, які допоможуть медичному працівникові зрозуміти психічні особливості хворої людини та організувати необхідний догляд за нею, а також надати психологічну підтримку людині.

Предметом вивчення дисципліни є психічні процеси в нормі та патології, психічні особливості хворої людини та надання їй психологічної підтримки.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- використовувати засоби психогігієни, психопрофілактики та основні елементи психотерапії у медичній практиці;
- сприяти підвищенню психологічної культури майбутніх медичних працівників для глибшого розуміння себе та інших в питаннях самовдосконалення, пристосування до змін у навколишньому середовищі;
- засвоєння основних термінів і понять загальної та медичної психології;
- формування вмінь і навичок використання психологічних знань про людину, закономірності психології хворої людини для вирішення конкретних професійних та життєвих завдань;
- опанування різними методами психологічного дослідження особистості, у томі числі пізнання свої особистісних якостей та індивідуальних особливостей.

Пререквізити навчальної дисципліни: «Фізіологія», «Медична біологія», «Анатомія людини», «Основи соціології», «Догляд за хворими та медична маніпуляцій на техніка».

Постреквізити навчальної дисципліни: «Медична та соціальна реабілітація», «Соціальна медицина та організація охорони здоров'я», «Громадське здоров'я», «Безпека життєдіяльності, основи охорони праці та охорона праці в галузі», «Сімейна медицина», «Геронтологія та паліативна медицина».

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Основи загальної та медичної психології» передбачає міждисциплінарну інтеграцію та закладає

фундамент для подальшого засвоєння студентами знань й умінь з циклу дисциплін професійної та практичної підготовки фахового молодшого бакалавра. Дисципліну вивчають паралельно з дисциплінами професійної та практичної підготовки для поглиблення фахового рівня знань, що забезпечить формування психологічних, соціальних та професійних компетенцій студентів.

Студенти повинні знати:

- завдання і методи дослідження загальної та медичної психології;
- поняття про особистість та її характеристику;
- психічний стан особистості і психічні процеси, які відбуваються в організмі людини;
- можливі розлади психіки;
- психологію та мистецтво спілкування, його види, методи;
- психологічні аспекти в лікуванні та біоетиці;
- особливості психологічного спілкування з хворими з різними захворюваннями та в паліативній медицині;
- психотерапевтичні аспекти в діяльності медичного працівника;
- психологічні та моральні якості медичного працівника.

Студенти повинні вміти:

- складати анкету, проводити анкетування в колективі, аналізувати дані, робити висновки і рекомендації щодо поведінки медичного працівника і хворого;
- за допомогою тестів проводити дослідження пізнавальної діяльності людини та робити висновки з цього;
- вирішувати ситуаційні вправи психологічного характеру та вміти надати пацієнтові психологічну підтримку (згідно з програмою);
- виявляти тип пацієнта та його психічний стан;
- надавати психологічну підтримку людині в кризовій ситуації та стресовому стані;
- проводити аутотренінг з метою психічної саморегуляції;
- спілкуватися з пацієнтами з різними захворюваннями, наркозалежними та ВІЛ-інфікованими.

Студенти повинні бути поінформовані:

- розвиток психологічної науки та її досягнення на сучасному етапі;
- різні види психотерапії (трудотерапію, ігротерапію, музикотерапію тощо);
- залежність психічного стану людини від магнітних збуджень;
- проблеми в повсякденній діяльності медиків, пов'язані з доглядом за пацієнтами.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до Освітньої-професійної програми «Лікувальна справа» освітньо-професійного ступеня «Фаховий молодший бакалавр» навчальна дисципліна «Основи загальної та медичної психології» забезпечує набуття студентами таких компетентностей:

Загальні:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Знання і розуміння предметної області та усвідомлення важливості у суспільному житті своєї професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність спілкуватися українською мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність до міжособистісної взаємодії та застосування комунікаційних навичок у професійній діяльності.

Фахові:

ФК 1. Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України та наказів МОЗ України, матеріалів ВООЗ.

ФК 2. Здатність інтерпретувати та застосовувати теоретичні знання з дисциплін загальної підготовки у практичній діяльності, орієнтуватися у суспільних процесах, подіях, фактах, застосовувати здобуті знання для прогнозування суспільних явищ, аналізувати і оцінювати політичні процеси в контексті розвитку світових соціально-економічних тенденцій.

ФК 3. Здатність використовувати теоретичні знання та практичні навички і уміння у професійній діяльності з надання медичної допомоги, профілактичної та санітарно-просвітницької роботи задля збереження здоров'я населення різних вікових, соціальних, етнічних груп та навколишнього середовища.

ФК 4. Здатність на основі теоретичних знань, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби, фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, розпізнавати й інтерпретувати ознаки змін здоров'я (ознаки захворювань), оцінювати функціональний та психологічний стан пацієнтів, обмеження фізіологічних функцій, визначати проблеми пацієнтів при найбільш поширених захворюваннях і станах.

ФК 6. Здатність ефективно застосовувати сукупність навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення догляду за пацієнтами відповідно до чинних галузевих стандартів та на основі комплексного підходу з урахуванням задоволення їх потреб протягом різних періодів життя у комфорті, харчуванні, особистій гігієні.

ФК 11. Здатність застосовувати сукупність навичок (умінь) та медичних

засобів, втручань та дій для забезпечення медичної та соціальної реабілітації, фізіотерапії, диспансерного нагляду з метою відновлення здоров'я населення різних вікових груп.

ФК 12. Здатність застосовувати сукупність навичок (умінь) та медичних засобів, втручань та дій для організації та надання екстреної медичної допомоги у типових випадках найбільш поширених гострих станів у пацієнтів різного віку в умовах мирного та воєнного часу, керуючись клінічними протоколами та чинними галузевими стандартами.

ФК 16. Здатність дотримуватись принципів медичної етики і деонтології, основ мистецтва спілкування та комунікативного зв'язку з пацієнтами.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Знати, зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку медичної галузі, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ПРН 3. Інтерпретувати застосування знань з дисциплін гуманітарного та соціально-економічного, природничо-наукового циклів у професійній діяльності.

ПРН 4. Знати основні нормативно-правові документи, законодавчі акти України та накази МОЗ України, матеріали ВООЗ, клінічні протоколи та інші галузеві стандарти, які регламентують професійну діяльність фельдшера.

ПРН 5. Знати та розуміти природу найбільш поширених захворювань, їх етіологію, патогенез, класифікацію, клінічні ознаки, можливі ускладнення, стандарти лабораторних та інструментальних методів досліджень, стандарти догляду, лікування і надання невідкладної допомоги, реабілітації та основи профілактики захворювань.

ПРН 6. Знати та розуміти фармакологічну дію найпоширеніших лікарських засобів, методів введення, дозування, протипоказань та можливих ускладнень.

ПРН 8. Знати основні принципи медичної етики та деонтології, основи міжособистісної взаємодії та мистецтва спілкування. Застосування знань та розуміння

ПРН 9. Уміти планувати та реалізувати професійну діяльність у соціальній взаємодії та згідно з нормативно-правовими, законодавчими актами України, наказами МОЗ України та матеріалами ВООЗ.

ПРН 12. Застосовувати у своїй професійній діяльності знання про основні захворювання людини, їх етіологію, патогенез, класифікацію, клінічні ознаки, можливі ускладнення, стандарти лабораторних та інструментальних методів досліджень, стандарти догляду за пацієнтами та лікування нозологічних форм, реабілітації пацієнтів.

ПРН 14. Уміти планувати, організовувати та проводити догляд за хворими з різною патологією та різного віку з урахуванням проблем та потреб пацієнта, дотриманням правових норм, виконувати медичні маніпуляції, лікувальні

заходи за відповідними алгоритмами, клінічними протоколами та галузевими стандартами із застосуванням знань фармакологічної дії найбільш вживаних лікарських засобів.

ПРН 18. Застосовувати набуті знання та навички для організації та проведення санітарно-просвітницької роботи серед населення, пропаганди принципів здорового способу життя.

ПРН 19. Уміти використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, працювати в комп'ютерних мережах та створювати бази даних і використовувати Інтернет– ресурси.

ПРН 20. Оцінювати показники функціонального стану організму людини, на основі їх аналізу ставити попередній діагноз, розробляти проводити заходи щодо стабілізації стану пацієнта та оцінювати їх ефективність.

ПРН 22. Визначати і оцінювати фактори навколишнього середовища, які впливають на здоров'я населення України та розробляти профілактичні заходи.

ПРН 24. Оцінювати важливість і демонструвати здатність до самоосвіти та самовиховання.

ПРН 25. Здатність оцінювати важливість і демонструвати вміння організації роботи медичного персоналу, результативно взаємодіяти і співпрацювати, дотримуватись принципів медичної етики і деонтології з метою забезпечення якісної медичної допомоги

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Тема	Кількість годин				
		Загальний обсяг	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота
Модуль 1. Назва						
Змістовий модуль 1. Загальна психологія та медична психологія						
1	Тема 1. Вступ. Значення і завдання загальної та медичної психології. Розвиток психіки. Свідомість	10	2	4	-	4
2	Тема 2. Особистість. Психічні якості особистості	6	2	2		2
3	Тема 3. Психічні процеси в нормі та патології: пізнавальна діяльність, емоційно-вольові процеси	6	2	4	-	-
Змістовий модуль 2. Міжособове спілкування						

4	Тема 4. Психологічні основи спілкування. Особистість і колектив. Психологічні особливості взаємовідносин медичних працівників між собою	10	2	4	-	4
5	Тема 5. Психологічні проблеми лікувального процесу та сучасної біоетики	8	2	4	-	2
6	Тема 6. Особливості взаємовідносин медичних працівників і хворих . Особливості психологічного спілкування з пацієнтами в паліативній медицині та в надзвичайних ситуаціях	10	2	4	-	4
7	Тема 7. Психопрофілактика. Психогігієна. Психічна саморегуляція	10	2	4		4
	Усього	60	14	26	-	20

5. ПРОГРАМА ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ

Модуль 1. Назва

Змістовий модуль 1. Загальна психологія та медична психологія

Тема 1. Вступ. Значення і завдання загальної та медичної психології. Розвиток психіки. Свідомість.

ЛЕКЦІЯ

Загальна психологія та її розділи. Значення медичної психології для медичного працівника. Завдання медичної психології і основних методів психологічного дослідження (систематичні, несистематичні) та їх застосування в медичній практиці, а саме: спостереження (включне, польове), бесіда (в тому числі інтерв'ю), експеримент (природний та лабораторний).

Психічна діяльність та єдність процесу розвитку психіки (інстинкт, навичка, інтелектуальні дії).

Характеристика функціональних структур (блоків) мозку та їх значення в психічній діяльності людини. Свідомість як вищий рівень психічної діяльності, її структура (самосвідомість, підсвідомість), види свідомості (суспільна, індивідуальна). Розлад свідомості. Поведінка медичного працівника по відношенню до пацієнтів із розладом свідомості.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

Ознайомити студентів з особливостями застосування методів психологічного дослідження (бесіда, спостереження, експеримент) для визначення стану свідомості людини. За допомогою рольової гри студентів між собою дати можливість визначити свою думку з приводу розладу свідомості та скласти план поведінки медичного працівника з пацієнтами певного профілю.

За допомогою ситуаційних вправ, запропонованих викладачем, дати характеристику щодо розладу свідомості у пацієнтів.

Практичні навички:

- уміти скласти орієнтовну поведінку медичного працівника щодо пацієнтів з розладом свідомості;
- провести рольову гру (за можливістю);
- розв'язати ситуаційні вправи, запропоновані викладачем, та оцінити поведінку медичного працівника щодо пацієнта.

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Основні етапи розвитку психології та її концепції.
2. Історичний розвиток психіки. Єдність процесу розвитку психіки

Тема 2. Особистість. Психічні якості особистості

ЛЕКЦІЯ

Особистість та її характеристика. Спрямованість особистостей. Типи особистості, структура, темперамент та його фізіологічна основа, загальні уявлення про типи темпераменту.

Характер, типи, риси характеру, його значення для медичного працівника. Формування особистості, значення цього процесу для суспільного життя. Патологічні зміни характеру, їх причини, профілактика. Професійна діяльність, аналіз професійної діяльності медичного працівника, значення самовиховання. Психічні та моральні якості медичного працівника. Психограма медичного працівника.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

Ознайомити студентів із правилами дослідження особистості за допомогою тестів, анкет на різні теми, які висвітлюють зв'язок особистості із суспільством та іншими людьми, які мають визначити характер і комунікабельні риси характеру, психічні якості.

Заповнити психограму медичного працівника та, згідно з проведеним анкетуванням, дати порівняльну характеристику. Зробити аналіз та висновки щодо моральних якостей майбутнього медичного працівника згідно з Етичним кодексом медичного працівника України.

Практичні навички:

- підібрати необхідну анкету та за її допомогою провести дослідження особистостей;
- визначити тип темпераменту за допомогою опитувальника Айзенка;
- дати характеристику щодо складу свого характеру згідно з анкетуванням;
- визначити зв'язок своїх моральних якостей з Етичним кодексом;
- виявити причини негативних рис свого характеру та запропонувати можливі варіанти для позбавлення від них;
- заповнити психограму медичного працівника згідно зі своїми психічними якостями;
- розв'язувати ситуаційні вправи за темою;
- проаналізувати причини появи психопатичних та акцентуйованих особистостей.

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Професійна діяльність медичного працівника та єдність психічних і моральних якостей.

Тема 3. Психічні процеси в нормі та патології: пізнавальна діяльність, емоційно-вольові процеси

ЛЕКЦІЯ

Відчуття, його зв'язок з аналізаторами і скаргами хворого. Розлади відчуття та особливості поведінки медичного працівника з хворим. Характеристика сприймання, його зв'язок із відчуттям, класифікація розладу сприймання і тактики медичного працівника з хворим.

Пам'ять, її фізіологічний механізм, види, типи. Розлади пам'яті. Методи дослідження, оцінка, самооцінка і тренування пам'яті.

Фізіологічні основи уваги, значення її в житті людини. Види розладу уваги, засоби його усунення. Поведінка медичного працівника з хворими, які страждають на розлад уваги.

Мислення, його функції, види і розлад мислення.

Мова та її функція. Види мови, зв'язок із мисленням та інтелектом. Значення мови для людини. Види елементарної мови (жести, міміка). Види мовлення (усне монологічне, усне діалогічне, писемне, внутрішнє мовлення). Зв'язок мови з мисленням та інтелектом. Значення мови для людини. Види розладу мови. Поведінка медичного працівника по відношенню до пацієнтів при розладах пізнавальної діяльності.

Емоції. Класифікація емоцій і почуттів, їх вплив на психічний стан людини

(кохання, ненависть, тривога, почуття емпатії – основа співпереживання, співчуття і співучасті).

Характеристика емоційного стану людини, значення для видужання.

Стадії стресу, види стресу (гострий та хронічний, «добрий», та «поганий»).

Основні емоційні розлади в пацієнтів та поведінка медичного працівника по відношенню до пацієнтів із розладом емоційного стану.

Воля і свобода волі, їх значення для практичної діяльності людини. Потреба діяльності, її зв'язок з установками, пріоритетами. Етапи вольового процесу, регуляції та саморегуляції поведінки, оцінювання та самооцінювання емоційного і вольового стану. Значення виховання і самовиховання. Деякі розлади рухово-вольових процесів у пацієнтів, тактика медичного працівника.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

Ознайомити студентів із різними тестами, вправами, завданнями для дослідження сприймання та пам'яті.

За допомогою таблиць, геометричних фігур, картин, висловів провести дослідження різних видів пам'яті: механічної, смислової, оперативної, асоціативної, слухової, зорової.

Ознайомити студентів із методикою Крепіліна й тестами тренування пам'яті людей похилого віку.

За допомогою таблиць Шульте ознайомити студентів із методикою вивчення уваги та швидкості її переключення, провести дослідження один з одним. Дати характеристику мисленню як винятковості поняття, порівнянню, об'єднанню за допомогою таблиць, провести дослідження осмислення.

Дати характеристику емоційного стану та зробити розподіл його за видами емоцій (позитивні, негативні та нейтральні), скласти план своєї поведінки з пацієнтами з деякими розладами рухово-вольових процесів та емоційного стану для рольової гри «Телефон довіри».

Розв'язання ситуаційних вправ та кросвордів.

Практичні навички:

— провести дослідження за допомогою тестів, завдань, фігур, кросвордів:

- пам'яті (оперативної, смислової, асоціативної);
- процесів мислення, інтелекту, уваги;
- сприймання;

— за допомогою таблиці Шульте визначити швидкість переключення уваги;

— зробити аналітичний висновок проведеного дослідження;

— розв'язувати ситуаційні вправи на розлад рухово-вольового процесу або емоційного стану. Діагностувати емоційний стан особи (себе та інших), дати пораду, як керувати своїм емоційним станом;

— скласти тези розмови з пацієнтом у стадії депресії чи апатії для рольової гри «Телефон довіри».

Змістовий модуль 2. Міжособове спілкування

Тема 4. Психологічні основи спілкування. Особистість і колектив. Психологічні особливості взаємовідносин медичних працівників між собою

ЛЕКЦІЯ

Характеристика спілкування як форми діяльності людини, види спілкування (внутрішньоособистісне та міжособистісне). Невербальні та вербальні засоби комунікації. Рівні вербального спілкування, засоби ефективного вербального спілкування. Компоненти спілкування, їхня характеристика (відчуття присутності, вміння слухати, співпереживати, проявляти турботу, бути щирим, поважати іншу людину, відстань між співрозмовником і зональний простір).

Клінічна класифікація типів хворих (демонстративний, тривожний, іпохондричний, депресивний, підозрілий) та їхня характеристика.

Типи хворих залежно від поведінкової реакції (впевнений у собі, невпевнений у собі, агресивний).

Медичний колектив, його значення в діяльності медичного працівника. Принципи дружніх відносин, значення критики та самокритики в колективних стосунках, норми взаємовідносин, субординація. Мікроклімат, соціально-психологічний клімат у колективі. Фактори благополучного мікроклімату: психологічна захищеність, економічна захищеність, сумісність.

Психологія міжособистісних відносин. Значення самовиховання, такту для добрих взаємовідносин. Лідер і лідерство в колективі. Психологічні особливості управління колективом. Значення добрих взаємовідносин у медичному колективі для лікування й одужання хворих. Культура мовлення, три основні етапи культурного мовлення. Форми міжособистісного спілкування, значення одягу для ефективності спілкування.

Конфлікт, його функції: конструктивна, деструктивна. Класифікація конфліктів: внутрішньоособистісний, міжособистісний, внутрішньогруповий та міжгруповий, істинний (справжній, прихований) та хибний (помилковий). Типи поведінки в конфліктній ситуації. Запобігання конфліктам та подолання їх. Психологічні особливості управління конфліктом.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

Ознайомити студентів за допомогою тесту «ЛЮБИ» В.М. Бехтерева із ставленням пацієнтів до своєї хвороби, виявити тип хворого згідно з клінічною класифікацією (тривожний, підозрілий, демонстративний, депресивний, іпохондричний тощо).

Тактика медичного працівника залежно від типів хворих. Згідно з таблицею типів поведінкових реакцій пацієнта виявити тип пацієнта (впевнений у собі, невпевнений у собі, агресивний) та виробити свою поведінку щодо різних типів пацієнтів. Ознайомити з можливими реакціями поведінки пацієнтів у критичній ситуації.

Ознайомити студентів з чинними документами МОЗ України та постановами Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міжнародної ради

медичних сестер та ін.

Провести моделювання конфліктної ситуації в колективі та визначити шляхи усунення її.

Провести анкетування студентів щодо дружніх відносин, зробити аналіз та висновки, висловити свою думку.

Практичні навички:

- визначити тип хворого за допомогою тесту «ЛОБИ» В.М. Бехтерева або орієнтовних тестів;
- розпізнати тип хворого за поведінковою реакцією (за завданням викладача);
- скласти план поведінки медичного працівника з пацієнтами різних типів клінічної класифікації;
- провести рольову гру «Спілкування»;
- взяти інтерв'ю один у одного;
- скласти рекомендації дружніх стосунків між собою;
- дати поради щодо усунення безтактності в поведінці;
- вміти розв'язувати ситуаційні вправи;
- навести приклади взаємовідносин медичних працівників між собою та дати їм оцінку;
- провести рольову гру «Конфлікти в колективі» та визначити шляхи усунення конфлікту;
- проаналізувати причини, наслідки та можливі варіанти поведінки членів колективу;
- відпрацювати навички діалогічної мови та формул мовного етикету.

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Особливості спілкування медичних працівників між собою.

Тема 5. Психологічні проблеми лікувального процесу та сучасної біоетики

ЛЕКЦІЯ

Визначення психічного стану пацієнтів залежно від віку (дорослих і людей похилого та старечого віку). Особливість психологічного стану дітей та підлітків під час хвороби та поведінка медичного персоналу по відношенню до них. Ставлення до хвороби (адекватне та неадекватне). Поняття про внутрішню картину хвороби (ВКХ), її рівнів, значення для одужання та тактика медичного працівника залежно від ВКХ.

Мієлогенії, їхня класифікація (ятрогенії, егогенії, егротогенії), причини виникнення, характеристика. Класифікація ятрогенії (ятропсихогенія, ятрофізіогенія, ятрофармакогенія), можливості усунення їх та профілактика. Поняття про госпіталізм, причина, профілактика. Психогенні (канцерофобія, кардіофобія) та соматогенні (переляк, маячіння) реакції у хворій людині, їх поняття, причини та профілактика.

Принципи співбесіди з пацієнтом. П'ять складових частин спілкування: відправник, повідомлення або інформація, канал спілкування (спосіб передачі інформації), отримувач, зворотний зв'язок — відповідь. Магнітні збурення та психічний стан людини.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

Ознайомити студентів із правилами, як взяти інтерв'ю у пацієнтів (що повинен робити і не робити медичний працівник під час співбесіди з пацієнтом).

За завданням викладача вирішувати ситуаційні вправи з питань ставлення хворих до своєї хвороби, ятрогенії, егогенії та проблем біоетики. Провести рольову гру між студентами за темою

Практичні навички:

- взяти інтерв'ю один у одного;
- розв'язати ситуаційні вправи за темою та скласти план поведінки з пацієнтом;
- скласти план поведінки пацієнта під час магнітних збурень залежно від його віку.

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Стан психологічних проблеми біоетики.

Тема 6. Особливості взаємовідносин медичних працівників і хворих. Особливості психологічного спілкування з пацієнтами в паліативній медицині та в надзвичайних ситуаціях

ЛЕКЦІЯ

Характеристика особливостей психічного стану хворих у терапевтичному, хірургічному, гінекологічному, психоневрологічному, онкологічному та інших відділеннях, у дитячому стаціонарі, поведінка медичного працівника з хворим залежно від його хвороби. Особливості спілкування з родичами хворих. Вагітність у неповнолітніх, аборти, статевая орієнтація, венеричні захворювання та СНІД, безпліддя.

Паліативна медицина, її мета, завдання. Особливість психологічного стану пацієнтів при тяжкому захворюванні. Стадії психічної реакції у безнадійно хворих, тактика медичного працівника.

Поняття про кризи. Типи криз: кризи росту, дозрівання та ситуаційні кризи. Фази кризи: психологічний шок, заперечення або відчай, визнання, адаптація, пристосування. Втручання в кризу та мета втручання в кризову ситуацію. Принципи втручання в кризову ситуацію. Заходи щодо подолання кризи. Стадії емоційних реакцій. Можливі реакції поведінки пацієнтів у критичних ситуаціях (пасивний індивід, впевнений індивід, агресивний індивід).

Поняття про благополуччя та його види (фізичне, психологічне, міжособистісне, соціальне, духовне, моральне). Особливості психологічного спілкування з пацієнтами при надзвичайних ситуаціях. Повідомлення про нещастя — рекомендації людині, яка повідомляє про нещастя. Поради тим, хто

переживає горе. Стадії трауру.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

За допомогою ситуаційних вправ визначити психічний стан залежно від захворювання у пацієнтів терапевтичного, хірургічного, гінекологічного, дерматологічного, венеричного, онкологічного, неврологічного профілю, а також ВІЛ-інфікованих чи хворих на СНІД і наркозалежних пацієнтів. За допомогою ситуаційних вправ виробити свою поведінку під час спілкування з хворими.

Ознайомити студентів із кризовою ситуацією, визначити фази кризової ситуації та заходи щодо її подолання. Дати характеристику стадії емоційної реакції за завданням викладача. Провести тестування, рольову гру за темою. Навчити студентів користуватися опитувальником Спілберга для визначення рівня особистісної та ситуаційної тривожності.

Практичні навички:

- розв'язання ситуаційних вправ за певною темою;
- складання схеми орієнтованої поведінки медичного працівника по відношенню до пацієнтів із різними захворюваннями;
- проведення рольової гри «Пацієнт»;
- складання плану-повідомлення про нещастя (за завданням викладача);
- проведення тестування за темою «Чи готові ви до НС?» (надзвичайної ситуації) за завданням викладача. Зробити висновки;
- складання плану-поради потерпілим або тим, хто переживає горе;
- надання психологічної підтримки родичам померлої людини або потерпілим при НС;
- проведення рольової гри;
- уміти втручатися в кризову ситуацію;
- визначення рівня особистісної та ситуаційної тривожності за допомогою опитувальника Спілберга.

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Психологічні особливості взаємовідносин медичного працівника з пацієнтами алкогольно- та наркозалежними, хворими на СНІД та ВІЛ-інфікованими.
2. Фактори, що впливають на психічні властивості людини. Стрес і здоров'я.

Тема 7. Психопрофілактика. Психогігієна. Психічна саморегуляція

ЛЕКЦІЯ

Психопрофілактика та психогігієна. Важливість психопрофілактики, її складові частини. Психогігієна та її розділи, характеристика і значення її для здоров'я. Психогігієна трудової діяльності й побуту та сімейних відносин.

Психотерапія, її методи, значення для лікування хворої людини і відновлення її нормального психічного стану, види психотерапії (непряма, колективна,

трудова тощо). Значення психічної саморегуляції. Основні правила психічної саморегуляції. Форми психічної саморегуляції; самовиховання, самопізнання, самопорівняння, самозобов'язання, самовправи, самонавіювання, самопримушування і самонаказ, самозвіт, самоконтроль, самозаохочування і самопокарання. Психологічний захист (індивідуальний та груповий аутотренінг) та механізми психологічного захисту (витіснення, проекція, ідентифікація). Значення аутогенного тренування.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Ознайомити студентів із методикою проведення сеансу аутогенного тренування: аутотренінгу — психічної саморегуляції. Ознайомити з формулами розслаблення, самонавіювання. Засвоїти навички психічної саморегуляції та елементів психотерапевтичного впливу на пацієнтів.

Практичні навички:

- проведення сеансу аутотренінгу з групою студентів у разі безсоння;
- складання формули розслаблення або самонавіювання;
- розв'язування ситуаційних вправ та розроблення власного плану психотерапевтичного впливу на пацієнтів.

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Гіпноз, стадії та методи гіпнотерапії. Як зберегти психічне здоров'я.

6. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ

6.1. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
V семестр		
1.	Вступ. Значення і завдання загальної та медичної психології. Розвиток психіки. Свідомість.	2
2.	Особистість. Психічні якості особистості.	2
3.	Психічні процеси в нормі та патології: пізнавальна діяльність, емоційно-вольові процеси.	2
4.	Психологічні основи спілкування. Особистість і колектив. Психологічні особливості взаємовідносин медичних працівників	2
5.	Психологічні проблеми лікувального процесу та сучасної	2
6.	Особливості взаємовідносин медичних працівників і хворих. Особливості психологічного спілкування з пацієнтами в педіатричній медицині та в надзвичайних ситуаціях	2
7.	Психопрофілактика. Психогігієна. Психічна саморегуляція.	2
	Всього годин:	14

6.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

V семестр		
1.	Методи психологічного дослідження.	2
2.	Розвиток психіки. Свідомість.	2
3.	Дослідження індивідуальних особливостей особистості.	2
4.	Психічні процеси особистості в нормі та паталогії.	2
5.	Дослідження індивідуальних психічних процесів.	2
6.	Психологічні основи спілкування в колективі.	2
7.	Культура та етика мовлення, подолання конфліктних ситуацій.	2
8.	Психологічні проблеми лікувального процесу.	2
9.	Сучасні психологічні проблеми біоетики.	2
10.	Особливості взаємовідносин медичних працівників і хворих.	2
11.	Особливості психологічного спілкування з пацієнтами в паліативній медицині та в надзвичайних ситуаціях.	2
12.	Психопрофілактика та психогігієна.	2
13.	Особливості психічної саморегуляції особистості.	2
	Всього годин:	26

6.3.Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
V семестр		
1.	Основні етапи розвитку психології та її концепції.	2
2.	Історичний розвиток психіки. Єдність процесу розвитку психіки.	2
3.	Професійна діяльність медичного працівника та єдність психічних і моральних якостей.	2
4.	Особливості спілкування медичних працівників між собою.	4
5.	Стан психологічних проблем біоетики.	2
6.	Психологічні особливості взаємовідносин медичного працівника з пацієнтами алкогольно- та наркозалежними, хворими на СНІД та ВІЛ-інфікованими.	2
7.	Фактори, що впливають на психічні властивості людини. Стрес і здоров'я	2
8.	Гіпноз, стадії та методи гіпнотерапії. Як зберегти психічне здоров'я.	4

Всього годин:	20
---------------	----

7. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Оцінювання навчальних досягнень студента здійснюється за кредитно-модульною системою організації освітнього процесу. Система оцінювання знань здобувачів освіти з дисципліни «Основи загальної та медичної психології» включає поточний контроль, проміжний модульний контроль, підсумковий контроль знань, який передбачає залік.

Максимальна кількість балів, які може набрати студент протягом навчального семестру складає 100. З них: 40 балів – поточний контроль, 60 балів – проміжний модульний контроль, та від 1 до 10 додаткових балів.

Поточний контроль здійснюється на кожному занятті відповідно до його конкретної мети. На всіх практичних заняттях застосовуються види стандартизованого контролю теоретичної підготовки та контроль засвоєння практичних навичок: виконання практичних завдань, включаючи компетентнісно-орієнтовані завдання, вирішення ситуаційних задач, усне опитування, письмова відповідь на запитання викладача. Студенти отримують оцінку, яка є комплексною та включає контроль як теоретичної, так і практичної підготовки. Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Проміжний модульний контроль відбувається по завершенню вивчення відповідних змістових модулів навчальної дисципліни і проводиться у формі модульної контрольної роботи (МКР). Кожна МКР передбачає комплекс завдань, тестів і оцінюється у 30 балів.

Підсумковий семестровий контроль передбачає засвоєння практичних навичок, тестовий контроль, письмова відповідь на відкриті питання. Підсумкова виставляється як сума поточного контролю (40 балів) та проміжних модульних контролів (ПМК-1, ПМК-2) (60 балів). Студент має право на зарахування диференційованого заліку, якщо сума поточного та проміжних модульних контролів складає 60 балів. Студент має право покращити свій результат, складаючи диференційований залік, при цьому бал за проміжний модульний контроль скасовується.

Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання заліку визначається як сума поточної семестрової оцінки, оцінки за підсумковий семестровий контроль (залік). За умови, що сумарна кількість балів не перевищує 100.

Розподіл балів

Модуль 1 (V семестр)				П С К	Додатк ові бали	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	ПМК			
Т 1 - 3	ПМ	Т 4 - 13	2		1-10	100

	K1			60		
9 бали	30	31 бал	30			

Шкала оцінювання в Україні та її відповідність ECTS:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, практики	для заліку
91 – 100	A	відмінно	зараховано
82-90	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ)

Підручники, посібники, електронні підручники, конспекти та презентації лекцій, інтернет ресурси, самостійний науковий пошук, завдання для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь. Проведення пар також передбачається на освітній платформі «Classroom».

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Вітенко І.С., Чабан О.С. Основи загальної та медичної психології. Тернопіль : Укрмедкнига, 2003.
2. Засєкіна Л. В. Основи психології та міжособове спілкування: навчальний посібник / Л. В. Засєкіна, Т. В. Пастрик. Київ : ВСВ «Медицина», 2018. 216 с.

Додаткова:

1. Буняк Н.А. Загальна психологія: лекції. Тернопіль : вид-во ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017. – 300 с.
2. Максименко С. Д. Загальна психологія : навч. посібник. Київ : Центр учбов. літ., 2018. 272 с.
3. Медична психологія : в 2-х т. Т. 1. Загальна медична психологія / Г. Я. Пилягіна, О. О. Хаустова, О. С. Чабан та ін.; за ред. Г. Я. Пилягіної. Вінниця : ПП «Нова Книга», 2020. 288 с.

4. Медична психологія : в 2-х т. Т.2. Спеціальна психологія / Г. Я. Пилягіна [та ін.]; ред. Г. Я. Пилягіна. Вінниця : ПП «Нова книга», 2020. 496 с.
5. Психологічні аспекти медичної праці : навч. посіб-ник / Уклад. І. В. Федік. К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 126 с.

Інтернет ресурси:

1. Медична психологія/ за ред. І.Д. Спіріної, І.С. Вітенко: веб-сайт. URL <https://studfile.net/preview/4623766/>
2. Основи загальної та медичної психології / за ред. І. С. Вітенка та О. С. Чабана. Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. 344 с.: веб-сайт. URL : http://www.mkhnmu.com.ua/wp-content/uploads/2020/09/osnovi_zagalnoji_ta_medpsikhologii-vitenko-chaban.pdf.
3. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України: веб-сайт. URL : <http://dspace.nbu.gov.ua>

10. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Скласти орієнтовну поведінку медичного працівника до пацієнтів із розладом свідомості.
2. Провести рольову гру (за можливістю).
3. Розв'язати ситуаційні вправи та дати оцінку поведінки медичного працівника по відношенню до пацієнта.
4. Підібрати необхідну анкету і за її допомогою провести дослідження особистостей.
5. Визначити тип темпераменту за допомогою опитувальника Айзенка.
6. Дати характеристику щодо складу свого характеру згідно з анкетуванням.
7. Визначити зв'язок своїх моральних якостей з Етичним кодексом.
8. Виявити причини негативних рис свого характеру та запропонувати можливі варіанти для позбавлення від них.
9. Заповнити психограму медичного працівника згідно зі своїми психічними якостями.
10. Розв'язувати ситуаційні вправи за темою.
11. Проаналізувати причини появи психопатичних та акцентуацій характеру особистостей.
12. Скласти рекомендації дружніх стосунків між собою.
13. Дати поради щодо усунення безтактності в поведінці.
14. Вміти розв'язати ситуаційні вправи.
15. Навести приклади взаємовідносин медичних працівників між собою та дати їм повну оцінку.

16. Провести рольову гру «Конфлікти в колективі» та визначити шляхи усунення конфлікту.
17. Проаналізувати причини, наслідки та можливі варіанти поведінки членів колективу.
18. Відпрацювати навички діалогічної мови та формул мовного етикету.
19. Провести дослідження за допомогою тестів, завдань, фігур, кросвордів:
 - пам'яті (оперативної, смислової, асоціативної);
 - процесів мислення, інтелекту, уваги;
 - сприймання.
20. За допомогою таблиці Шульте визначити швидкість переключення уваги.
21. Зробити аналітичний висновок проведеного дослідження.
22. Розв'язати ситуаційні вправи на розлад рухово-вольового процесу або емоційного стану. Діагностувати емоційний стан особи (себе та інших), дати пораду, як керувати своїм емоційним станом.
23. Скласти тези розмови з пацієнтом у стадії депресії чи апатії для рольової гри «Телефон довіри».
24. Визначити тип хворого за допомогою тесту «ЛЮБИ» В.М. Бехтерева або орієнтовних тестів.
25. Розпізнати тип хворого за поведінковою реакцією (за завданням викладача).
26. Скласти план поведінки медичного працівника з пацієнтами різних типів клінічної класифікації.
27. Провести рольову гру «Спілкування».
28. Взяти інтерв'ю один у одного.
29. Розв'язати ситуаційні вправи за темою та скласти план поведінки з пацієнтом.
30. Скласти план поведінки пацієнта під час магнітних збурень залежно від його віку.
31. Скласти схему орієнтовної поведінки медичного працівника по відношенню до пацієнтів із різними захворюваннями.
32. Провести рольову гру «Пацієнт».
33. Скласти план-повідомлення про нещастя.
34. Провести тестування за темою «Чи готові ви до НС (надзвичайної ситуації)?». Зробити висновки.
35. Скласти план-пораду потерпілим або тим, хто переживає горе.
36. Надати психологічну підтримку родичам померлої людини або потерпілим при НС.
37. Провести рольову гру.
38. Визначити рівень особистісної та ситуаційної тривожності за допомогою опитувальника Спілберга.
39. Провести сеанс аутотренінгу при безсонні з групою студентів.
40. Скласти формулу розслаблення або самонавіювання.
41. Розв'язати ситуаційні вправи та розробити власний план психотерапевтичного впливу на пацієнтів.

11. ЗАСОБИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Загальна та медична психологія, її розділи.
2. Методи психологічного дослідження.
3. Завдання психології.
4. Психічна діяльність та значення блоків мозку в психічній діяльності людини.
5. Свідомість, її види.
6. Розлади свідомості й тактика медичного працівника.
7. Особистість, її структура.
8. Темперамент, його типи.
9. Характер, риси характеру.
10. Напрями особистості, складові частини.
11. Типологічні зміни характеру.
12. Психограма медичного працівника.
13. Важливі професійні якості медичного працівника.
14. Медичний колектив і принципи дружніх відносин.
15. Причини конфліктних ситуацій у медичному колективі та засоби їх усунення.
16. Норми взаємовідносин медичних працівників між собою.
17. Відчуття, його види і розлади. Тактика медичного працівника.
18. Увага. Її фізіологічна основа, види.
19. Сприймання та його розлади.
20. Розлади уваги, типи, тактика медичного працівника.
21. Пам'ять. Її види і типи.
22. Розлади пам'яті, поведінка медичного персоналу.
23. Мислення, його функції та розлад.
24. Інтелект, його розлади.
25. Мова. Її види.
26. Розлади мови й тактика медичного працівника.
27. Емоції. Їхня фізіологічна основа.
28. Класифікація емоцій і почуттів.
29. Стрес та фази стресового стану.
30. Проявлення емоцій
31. Розлади емоційного стану, тактика медичного працівника.
32. Воля і свобода волі.
33. Етапи вольового процесу.
34. Розлади волі й тактика медичного персоналу.
35. Спілкування, його значення в роботі медичного працівника, види.
36. Невербальне спілкування.
37. Вербальне спілкування, його рівні та їхня характеристика.
38. Компоненти, що сприяють комунікації при спілкуванні.
39. Основні принципи спілкування.

40. Клінічна класифікація типів хворих.
41. Типи хворих залежно від поведінкової реакції та їх прояви.
42. Психічні особливості пацієнтів працездатного віку, їх ставлення до хвороби. Тактика медичного персоналу.
43. Психічні особливості хворих людей похилого й старечого віку та поведінка при цьому медичного персоналу.
44. Психічні особливості хворих дітей і підлітків та поведінка медичного персоналу.
45. Психогенія та соматогенія.
46. Мієлогенія та її класифікація.
47. Ятрогенія. Класифікація, характеристика видів.
48. Егогенії та егротогенії. Тактика медичного персоналу.
49. Внутрішня картина хвороби, її рівні.
50. Сучасні психологічні проблеми біоетики, їх характеристика та значення в житті людини.
51. Моделі взаємовідносин медичних працівників і пацієнтів.
52. Особливості поведінки медичного працівника з пацієнтами в терапевтичних відділеннях.
53. Особливості поведінки медичного працівника з пацієнтами в хірургічних відділеннях.
54. Особливості поведінки медичного працівника з пацієнтами в акушерстві та гінекології.
55. Особливості роботи в психоневрологічному стаціонарі.
56. Особливості взаємовідносин медичного персоналу в умовах амбулаторного прийому.
57. Особливості взаємовідносин і тактика медичного працівника в дерматовенерології.
58. Особливості спілкування з алкогольно- та наркозалежними пацієнтами.
59. Особливості психічного стану й тактика медичного персоналу з хворими на СНІД та ВІЛ-інфікованими.
60. Психічний стан людини і магнітні збурення.
61. Особливості спілкування з пацієнтами в паліативній медицині.
62. Кризи. Види, фази кризового стану.
63. Втручання в кризову ситуацію.
64. Принципи втручання в кризову ситуацію.
65. Стадії емоційної реакції.
66. Стадії психологічного стану помираючої людини.
67. Стадії трауру.
68. Психологічна підтримка родичів померлого.
69. Особливість спілкування з родичами пацієнтів.
70. Психопрофілактика, її мета.
71. Психогігієна, її розділи.
72. Психогігієна вікова та побутова.
73. Психогігієна сімейних відносин.

74. Психогігієна праці й колективного життя.
75. Психотерапія, її методи та види.
76. Психічна саморегуляція, її форми.
77. Психологічний захист, його механізми.
78. Аутогенне тренування, його етапи.
79. Психологічні аспекти в роботі молодшого медичного працівника.
Значення слова.
80. Патопсихологія, її значення в роботі медичного персоналу.
81. Принципи інтерв'ю із хворими пацієнтами.
82. Психологічні аспекти евтаназії та автопсії.
83. Особливість взаємовідносин медперсоналу з пацієнтами онкологічного профілю.
84. Внесок І.Т. Сеченова та І.П. Павлова в розвиток медичної психології.
85. Внесок Вунда, Кречмера, Бехтерева в розвиток психологічної науки.
86. Психологічні й моральні якості в професійній діяльності медичного працівника.
87. Зональний простір пацієнта, його рівні.
88. Принципи ефективного вербального спілкування,
89. Конфлікт. Його функції. Класифікація конфліктів.
90. Типи поведінки в конфліктній ситуації. Запобігання конфліктам та подолання їх.
91. Психологічні особливості управління конфліктом.
92. Форми психічної саморегуляції.
93. Значення аутогенного тренування.

СЛОВНИК ТЕРМІНІВ

1. **Біоетика** – (з грецької мови βίος – життя, ἔθος – звичай), це наука, що вивчає та аналізує моральність людських дій в біологічно-медичній галузі та в охороні здоров'я, стосовно її відповідності моральним нормам і вартостям.

2. **Колектив** (від латинської «колективус» – збірний) – вищий рівень розвитку і функціонування групи людей, які характеризуються спільними цілями.

3. **Медична психологія** (від лат. medicus – лікарський, лікувальний) – галузь психології, що сформувалася на стику з медициною, спрямована на вивчення психопрофілактики захворювань, діагностики хвороб і патологічних станів, психокорекційних форм впливу на процес видужання, на рішення різних експертних питань, а також питань соціальної і трудової реабілітації хворих людей, вивчення психологічних особливостей професійної діяльності медичних працівників, взаємовідносин між ними і хворими.

4. **Методологія** – це найбільш загальна система принципів і способів організації наукового дослідження. Вона визначає способи досягнення і побудови теоретичного знання, а також організації практичної діяльності.

5. **Міжособистісні стосунки** – це взаємозв'язки між окремими людьми (групами людей), які об'єктивно виявляються в характері і способах взаємних впливів людей один на одного в процесі різних видів спільної діяльності, зокрема спілкування, та суб'єктивно переживаються і оцінюються ними.

6. **Паліативна медицина** – галузь наукової медицини та охорони здоров'я, основним завданням якої є покращання якості життя та полегшення страждань пацієнтів з різними нозологічними формами хронічних невиліковних хвороб, переважно в термінальній період їх прогресування, та за умов, коли можливості спеціалізованого лікування основної хвороби є обмеженими або, з точки зору сучасних наукових уявлень, безперспективними.

7. **Психіка** – це системна властивість високоорганізованої матерії, яка полягає в активному відображенні суб'єктом об'єктивного світу, побудові індивідуальної картини світу та саморегуляції на цій основі своєї поведінки й діяльності.

8. **Свідомість** є вищою, інтегральною формою психіки, результатом формування людини в процесі трудової діяльності за умови постійного спілкування з іншими людьми. Вона є властивістю особистості, що забезпечує цілеспрямований характер людської діяльності і регулює поведінку і дії людини. Вищий рівень психічного відображення, який властивий тільки людині називається свідомістю.

9. **Спрямованість особистості** – це сукупність стійких мотивів, які орієнтують діяльність особистості, і відносно незалежних від конкретних ситуацій.

10. **Темперамент** (від лат.«темперо» – зміщую в належному співвідношенні) – сукупність найбільш стійких індивідуально-психічних особливостей людини, які виявляються в динаміці її поведінки та діяльності.

11. **Термінальна допомога** – (terminal care) розділ в паліативної допомоги, яка зазвичай надається хворим в напруженні останніх годин або днів їх життя.

12. **Характер** (від грец. character – риса, ознака, особливість) – сукупність стійких індивідуальних особливостей людини, які виявляються в діяльності і спілкуванні та зумовлюють типові способи сприйняття реальності, поведінки, а також своєрідні ставлення до найрізноманітніших аспектів дійсності.

13. **Хоспісна медицина** – це складова паліативної медицини, основним завданням якої є забезпечити максимально можливу якість життя паліативних хворих в термінальному періоді прогресування захворювання, шляхом своєчасної діагностики больового синдрому та розладів життєдіяльності, запобігання та полегшення страждань методами ад'ювантної терапії, кваліфікованого медичного догляду фахівцями, які одержали спеціальну підготовку з надання паліативної та хоспісної допомоги.

Література

1. Буняк Н. А. Загальна психологія: лекції. Тернопіль: вид-во ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017. 300 с.
2. Васьківська С. В. Соціально-психологічний супровід клієнтів (технологія ведення консультативного діалогу). Київ: Главник, 2006. 128 с.
3. Вітенко І. С., Чабан О. С. Основи загальної та медичної психології. Тернопіль: Укрмедкнига, 2003.
4. Вітенко І. С. Медична психологія: [Підручник] Київ: Здоров'я, 2007. 208 с.
5. Вітенко І. С. та ін. Сімейна медицина. Психологічні аспекти діагностики, профілактики і лікування хворих. Тернопіль: Укрмедкнига, 2002. 107 с.
6. Гавенко В. Л. та ін. Практикум з медичної психології. Харків: Оєгiон-iнформ, 2002. 248 с.
7. Засекіна Л. В., Пастрик Т. В. Основи психології та міжособове спілкування: навчальний посібник. Київ: ВСВ «Медицина», 2018. 216 с.
8. Магдисюк Л. І. Медико-психологічне консультування : програма вибіркової навчальної дисципліни. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2020. 12 с.
9. Магдисюк Л. І. Медико-психологічне консультування: методичні рекомендації до курсу «Медико-психологічне консультування». Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2020. 28 с.
10. Магдисюк Л. І. Особливості надання психологічної допомоги особам з серцево-судинними захворюваннями: в контексті цивільного захисту. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*. Сєверодонецьк, 2015. Т. 3. № 3 (38). С. 212 – 219.
11. Магдисюк Л. І., Ковальчук Л. І., Павлова Б. В. Психологічно-профілактична корекція адикцій у дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку (комп'ютерна залежність). *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України. 2020. № 3 (78), III квартал. С. 82-89.
12. Магдисюк Л. І., Павлова Б. В., Гнатойко І. В. Медико-психологічне консультування осіб з серцево-судинними захворюваннями. *Психологія: реальність і перспективи*. Рівне: РДГУ, 2020. С. 144–149.
13. Магдисюк Л. І., Федоренко Р. П. Медико-психологічне консультування: навч.-метод. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 332 с.
14. Магдисюк Л. І., Федоренко Р. П., Замелюк М. І. Казкотерапія в психологічному консультуванні дітей та дорослих: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2019. 152 с.
15. Максименко С. Д. Загальна психологія: навч. посібник. Київ : Центр учбов. літ., 2018. 272 с.
16. Максименко С. Д., та ін. Медична психологія: [Підручник]. Вінниця: Нова Книга, 2008. 520 с
17. Медична психологія : в 2-х т. Т. 1. Загальна медична психологія / Г. Я.

Пилягіна, О. О. Хаустова, О. С. Чабан та ін.; за ред. Г. Я. Пилягіної. Вінниця: ПП «Нова Книга», 2020. 288 с.

18. Медична психологія: Спеціальна психологія / Г. Я. Пилягіна [та ін.]; ред. Г. Я. Пилягіна. Вінниця: ПП «Нова книга», 2020. 496 с.

19. Мельник А. П., Магдисюк Л. І., Дучимінська Т. І. Патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики: навч.-метод. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 152 с.

20. Психологічна допомога в клініці: навч.-метод. посіб. / Р. П. Федоренко та ін. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 224 с.

21. Психологічні аспекти медичної праці : навч. посіб-ник / Уклад. І. В. Федік. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 126 с.

22. Федоренко Р. П., Мушкевич М. І., Дучимінська Т. І., Магдисюк Л. І. Психологія молоді сім'ї: монографія. Вид. 2-ге, доповн. та змін. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 392 с.

23. Хлівна О. М., Магдисюк Л. І. Клінічна психологія: методичні рекомендації до курсу «Клінічна психологія». Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2019. 32 с.

24. Хлівна О. М., Магдисюк Л. І. Методичні рекомендації до курсу «Клінічна психологія»: короткий курс лекцій. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2019. 88 с.

25. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція; навч. посібн. Київ: Професіонал, 2007. 544 с.

26. The psychological health of the personality and society: the challenges of today. Monograph. Eds. Małgorzata Turbiarz, Hanna Varina. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2020. 242 с.

Для нотаток

Для нотаток

Навчально-методичне видання

Людмила Магдисюк, Богдана Патута

Методичні рекомендації до курсу
«ОСНОВИ ЗАГАЛЬНОЇ І МЕДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ»

Друкується в авторській редакції

Формат 60x84 ¹/₁₆. Обсяг 1,86 ум. друк. арк., 1,56 обл.-вид. арк.
Наклад 100 пр. Зам. 16. Виготовлювач – Вежа-Друк
(м. Луцьк, вул. Шопена, 12, тел. (0332) 29-90-65).
Свідоцтво Держ. комітету телебачення та радіомовлення України
ДК № 4607 від 30.08.2013 р.